

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek

over de klacht van

Paulo Casaca

tegen

Knack.be

Met een brief van 10 maart en twee mails van 10 en 14 maart 2023 dient de heer Paulo Casaca een klacht in tegen Knack.be. Aanleiding is een artikel van 23 februari 2023 onder de titel *#Storykillers: de schimmige financiers van een Brusselse denktank*. Journalist Kristof Clerix antwoordt met een brief van 26 mei 2023.

Een rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 19 oktober 2023. Paulo Casaca woonde de hoorzitting bij. Voor Knack.be waren Kristof Clerix en hoofdredacteur Bert Bultinck aanwezig.

DE FEITEN

Het artikel gaat over de Brusselse denktank South Asia Democratic Forum (SADF). De journalist vermeldt dat het artikel kadert in een wereldwijd onderzoek naar de desinformatie-industrie, gecoördineerd door het journalistencollectief *Forbidden Stories*. Hij noemt het opmerkelijk dat de vzw SADF weigert publiek te maken wie haar financiers zijn.

Voorzitter en oprichter van SADF is Paulo Casaca, een Portugese ex-politicus die tien jaar in het Europees Parlement zetelde. SADF beschrijft zichzelf als een denktank die zich bezighoudt met Zuid-Azië en zijn relatie met de EU in de mondiale context. Volgens het artikel is SADF in de Belgische pers haast nog nooit aan bod gekomen, maar is het sinds 2016 al minstens 50 keer geciteerd of genoemd in artikels van het Indiase persagentschap ANI.

Casaca zegt in het artikel dat SADF vroeger groter was, maar dat het fel geïmpacteerd is door een karaktermoord door het desinformatiebedrijf EU DisinfoLab. Volgens een rapport van EU DisinfoLab is SADF deel van een netwerk van ngo's die de Indiase belangen promoten en Pakistan bekritisieren. SADF zou zijn gecreëerd door de Indiase Srivastava-groep.

In het artikel noemt Casaca EU DisinfoLab het meest duidelijke geval van infiltratie van islamitische belangen binnen de EU. Hij heeft het over jihadistische belangen, gericht op het zaaien van verdeeldheid en conflict tussen democratische en liberale samenlevingen. Hij spreekt de beschuldigingen tegen dat SADF zou na-apen wat India wil zeggen over Pakistan.

De journalist schrijft dat hij alle jaarrekeningen heeft nagetrokken die vzw SADF in België heeft ingediend. Daaruit blijkt dat SADF tussen 2011 en 2022 ruim 2,3 miljoen euro heeft binnengehaald aan subsidies. Maar alleen in de jaarrekeningen van de eerste drie jaar staat van wie het geld precies kwam. Voor 2021 en 2022 vond de journalist informatie in het EU Transparency Register. Hij besluit dat SADF de namen van geldschieters publiek maakte voor 758.000 euro en dat de oorsprong van de rest van de 2,3 miljoen euro onduidelijk blijft.

In het interview blijft Paulo Casaca ondanks herhaaldelijk aandringen vaag, schrijft de journalist. Hij zegt dat hij gewoon de regels volgt die het bedrijfsregister en het Transparency Register opleggen en dat hij niet preciezer kan antwoorden.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

KLAGER zegt dat de journalist niet onafhankelijk is en spreekt van belangenvermenging. Hij brengt klager bewust in diskrediet om SADF als organisatie te vernietigen.

De journalist handelt in opdracht van EU DisinfoLab. Hij presenteert zich als lid van het journalistenconsortium Forbidden Stories, maar verbergt dat Forbidden Stories wordt gefinancierd door de organisatie die ook EU DisinfoLab en een bij Qatargate¹ betrokken ngo financiert. Die organisatie hangt af van een financiële constructie op de Kaaimaneilanden, waarvan de uiteindelijke financiële bronnen niet worden onthuld.

De journalist zei bij zijn interview met klager niet dat hij handelde in samenwerking met of namens EU DisinfoLab, terwijl het gaat om dezelfde personen, gefinancierd door hetzelfde investeringsfonds op de Kaaiman Eilanden. EU DisinfoLab is niet geregistreerd als mediakanaal en werd in België veroordeeld.

EU DisinfoLab is een schoolvoorbeeld voor de verspreiding van disinformatie. Klager heeft er onderzoek naar gedaan en een artikel over geschreven. EU DisinfoLab heeft daar nooit op gereageerd, maar zet zijn lastercampagne en propaganda tegen klager en SADF verder via Knack.be.

Klager is een van de weinigen die Qatar in artikels durft uitdagen. De journalist verdedigt Qatar, samen met EU DisinfoLab en ngo's betrokken bij Qatargate. Het kan geen toeval zijn dat hij klager een maand na Qatargate benaderde voor een interview. Hij sprak tijdens het interview over gewezen EU-parlementslid Panzeri² die betrokken is bij Qatargate en maakte de lasterlijke vergelijking tussen Qatargate en de financiering van SADF.

De journalist schrijft dat SADF weigert bekend te maken wie haar financiers zijn. Dat is niet juist en wordt tegengesproken door het artikel zelf, waarin namen van financiers en bedragen staan. Tijdens het interview bleef de journalist doorvragen naar de financiers van SADF, maar klager herinnert zich dat niet allemaal en het is ook niet belangrijk. Men kan niet meer vragen dan wat de wet vereist. De wet vereist om jaarlijks de jaarrekening voor te leggen, en dat doet klager. Hij registreert zich ook in het Transparantie Register van de EU.

De journalist vond dat niet genoeg en wilde meer. Hij vroeg om dossiers te tonen, terwijl hij niets zegt over zijn eigen financiers. Het is ongehoord dat een organisatie als EU DisinfoLab, die synoniem is voor belangenvermenging en gebrek aan transparantie over haar geldschietters, doet of ze zicht heeft op de financiële bronnen van haar concurrenten. Klager geeft veel meer info over de financiers van SADF dan de journalist over de financiers van zijn organisatie en EU DisinfoLab.

¹ Qatargate is het corruptieschandaal waarbij (gewezen) leden van het Europese Parlement geld zouden ontvangen hebben van de Qatarese overheid in ruil voor tussenkomsten ten gunste van Qatar.

² Pier Antonio Panzeri is als gewezen EU-parlementslid een van de verdachten in Qatargate.

De journalist wekt de indruk dat klager werkt voor of in opdracht van het Indiase persagentschap ANI, waar hij schrijft dat SADF haast nog nooit aan bod kwam in de Belgische pers, maar minstens 50 keer in artikels van ANI. Nochtans gaf klager in België een interview aan de krant L'Echo en levert een snelle zoekopdracht op internet honderden verwijzingen op naar Deutsche Welle. Er zijn ook vermeldingen in Pakistan en Bangladesh. Klager is een goede vriend van India, Israël, de NAVO en de EU en een absolute tegenstander van antidemocratische bedreigingen tegen Europa, weze het van Russen, Chinezen, Jihadi's, Qatari's of Iraniërs. Maar hij is niet de spreekbuis van wie dan ook.

Klager besluit dat het artikel hem op internationaal niveau belastert. De journalist is totaal niet onafhankelijk en een vrije pers is niet mogelijk wanneer ze gefinancierd wordt door investeringsfondsen op de Kaaiman Eilanden.

KNACK.BE

De journalist is actief in verschillende internationale journalistieke netwerken zoals het International Consortium of Investigative Journalists, Forbidden Stories, Lost in Europe enz. Dat levert belangrijke en spraakmakende journalistiek op. Hij heeft zich zo ook bekendgemaakt aan klager. In zijn mail aan klager heeft hij duidelijk vermeld dat hij samenwerkte met het journalistenconsortium Forbidden Stories in het kader van een artikelenreeks over disinformatie. Hij heeft klager in die mail een aantal vragen gesteld met het verzoek om te reageren, waarop klager hem heeft uitgenodigd voor een interview.

De journalist heeft enkel gehandeld namens Knack en Forbidden Stories, niet namens EU DisinfoLab. Hij heeft EU DisinfoLab wel gebruikt als een bron voor zijn artikel, naast andere bronnen zoals jaarrekeningen, corporate documenten, gewezen en huidige leden van de raad van adviseurs van SADF enz. Hij citeert in zijn artikel twee rapporten van EU DisinfoLab. Zijn gesprekken met EU DisinfoLab waren normale gesprekken tussen een journalist en een bron. De journalist, noch Knack zijn gebruikt door EU DisinfoLab.

De journalist heeft de rapporten van EU DisinfoLab over SADF voorgelegd aan klager. Hij heeft alle beschuldigingen vóór publicatie op een transparante manier gepresenteerd zodat klager erop kon reageren. De reacties zijn op een evenwichtige en eerlijke manier gepubliceerd in het artikel.

De journalist besteedt in zijn artikel niet minder dan drie paragrafen aan het standpunt van klager over EU DisinfoLab. Hij citeert klager dat de rapporten van EU DisinfoLab een mix zijn van ongegronde interpretaties, valse beweringen en vage beschuldigingen, dat EU DisinfoLab het meest duidelijke geval van infiltratie van islamitische belangen binnen de EU is en dat er sprake is van een effectieve oorlogscampagne met als doel een conflict tussen Europa en India uit te lokken. Het artikel vermeldt ook dat klager ontkent dat SADF disinformatie zou verspreiden en zou na-apen wat India wil zeggen over Pakistan.

Dat SADF werd vermeld door Deutsche Welle en in media in Pakistan, Bangladesh en India is relevant, maar klager heeft dit niet vermeld tijdens het interview. Hij had dit kunnen doen toen de journalist sprak over de verwijzingen door het Indiase persagentschap ANI.

De focus van het artikel ligt op de financiering van SADF, zoals ook blijkt uit de titel *#Storykillers: de schimmige financiers van een Brusselse denktank*. De journalist legt uit dat voor slechts een derde van het geld dat SADF in 11 jaar tijd ontving (752.000 van de 2,3

miljoen euro) de namen van financiers worden bekendgemaakt in de jaarrekeningen en het EU Transparantie Register. Als de journalist klager vraagt wat voor soort bedrijven deze financiers zijn, zegt klager dat hij er niet veel van weet. Voor de overige twee derde van de 2,3 miljoen wordt geen financier bekendgemaakt. De journalist heeft meerdere keren naar de financieringsbronnen gevraagd. Elke keer koos klager ervoor om vaag te blijven of geen antwoord te geven. Anders dan klager beweert, is het journalistenconsortium Forbidden Stories wel transparant over zijn financieringsbronnen.

Klager zegt dat hij altijd de wet heeft nageleefd, maar de journalist schrijft nergens het tegendeel. Hij schrijft niet dat klager de wet overtrad. Hij vraagt alleen transparantie over de financiering van SADF. Die vragen gaan verder dan wat de wet vereist, maar dat is van publiek belang. Dat klager besliste om niet te antwoorden, is zijn keuze.

De journalist maakte geen vergelijking tussen de financiering van SADF en Qatargate. Klager begon tijdens het interview zelf over Qatargate.

Het doel van het artikel was om het publiek te informeren over het gebrek aan transparantie met betrekking tot de financiering van een Belgische non-profitorganisatie, wat van algemeen belang is. Het doel was niet om SADF te vernietigen, zoals klager beweert.

BESLISSING

Klager zegt dat de journalist samenwerkt met of in opdracht van EU DisinfoLab. Hij verwijt hem gebrek aan transparantie, gebrek aan onafhankelijkheid en belangenvermenging, maar voert daarvoor geen enkel bewijs aan. De Raad heeft geen aanwijzingen dat de journalist niet transparant of niet onafhankelijk zou hebben gehandeld of dat er sprake zou zijn van belangenvermenging.

De journalist stelt in het artikel vragen over de financiering en de geldschietters van SADF. Het is journalistiek verantwoord om daar onderzoek naar te doen en het publiek erover te informeren, ook wanneer dat verder gaat dan wat SADF wettelijk verplicht is om mee te delen.

Om die redenen is de Raad voor de Journalistiek van oordeel:

De klacht is ongegrond.

Brussel, 9 november 2023